Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	M.R. Moonen	**Datum**	7 februari 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	10911417
E-mail	m.moonen@utrecht.nl	**Onderwerp**	Voortgang voorschoolse educatie
Bijlage(n)	1 (onderaan)	**Beleidsveld**	Onderwijs

Geachte leden van de raad,

Met de voorschool investeren we in gelijke kansen voor jonge kinderen en helpen we kinderen op weg naar een succesvolle schoolloopbaan. Het grote personeelstekort in de sector kinderopvang maakt het een flinke uitdaging om de kinderen die dit nodig hebben tijdig een plek op de voorschool te bieden.

In deze halfjaarlijkse brief informeren we u over:
1. de bereikcijfers van de voorscholen in Utrecht,
2. de speerpunten uit het plan van aanpak om het bereik verder te verhogen,
3. de kwaliteit van voor- en vroegschool: de actualisatie van het Utrechts KwaliteitsKader.

1. Bereik 2022

Huidige deelname van peuters aan voorschoolse educatie

In 2022 hebben we een nieuw digitaal toeleidings- en monitoringssysteem in gebruik genomen, waardoor de rapportages vanaf nu iets anders worden vormgegeven. Met dit systeem kunnen we digitaal uitwisselen welke kinderen er een indicatie hebben en kunnen aanbieders aangeven welke kinderen bij hen geplaatst zijn. Hiermee kunnen we over een heel jaar zien hoeveel kinderen zijn ingestroomd en uitgestroomd[1] en waar zij zich bevinden in het proces. Dit geeft een nauwkeuriger beeld van het bereik en non-bereik in een jaar. In totaal heeft in 2022 74% van de kinderen met een voorschoolindicatie ook daadwerkelijk deelgenomen aan de voorschool[2]. Daarmee is het bereik over heel 2022 iets toegenomen ten opzichte van de cijfers op peildatum 1 april 2022. In de groep van kinderen tussen de 3 en 4 jaar oud is dit bereik zelfs 80%. Aangezien de monitor werkt op basis van postcode van het deelnemende kind, kunnen we nu ook daadwerkelijke deelname cijfers per wijk laten zien, in plaats van voorheen alleen de locaties waar zij deelnamen. Dit geeft een nieuw beeld van de wijkcijfers (zie bijlage 1). Opvallend hierbij is vooral dat het bereikpercentage in Overvecht aanzienlijk hoger uitkomt, namelijk op 80%.

Het non-bereik, dus kinderen met een indicatie die niet deelnemen aan de voorschool, komt over 2022 uit op ruim 8%. Een deel van deze ouders kiest bijvoorbeeld niet voor de voorschool, omdat hun kind al naar een andere voorschoolse voorziening (kinderopvang, gastouder, medisch kinderdagverblijf) gaat. Dit verklaart ruim 2 procent van het non-bereik[3].

---

[1] Conform geldende AVG richtlijnen.
[2] VE monitor jaarrapportage 2022
[3] VE monitor jaarrapportage 2022

Daarnaast kwam 18% van de kinderen het afgelopen jaar in aanmerking voor deelname aan de voorschool, maar heeft nog niet deelgenomen doordat zij nog in het proces van toeleiding zaten, hetzij bij team toeleiding of bij een van de aanbieders. De opsplitsing van dit cijfer ligt genuanceerd en betreft wel een peildatum. Eind december bevond ruim 9% van de kinderen zich in het toeleidingsproces bij team toeleiding en bijna 9% bij een van de aanbieders.

2. Plan van aanpak verhogen bereik

Naar aanleiding van Motie 29 is in aanvulling op eerdere extra inzet op toeleiding een aanvullend plan van aanpak opgesteld, waarin wij de acties schetsen die wij extra gaan inzetten om het bereik verder te verhogen. De komende periode zetten we in op de volgende zaken:

Personeelstekort en wachtlijsten

Net als in de reguliere kinderopvang, is er bij de aanbieders van voorschoolse educatie sprake van een personeelstekort. Op 30 november heeft wethouder Eerenberg met een aantal relevante partijen tijdens een Ronde Tafelgesprek gesproken over mogelijke oplossingsrichtingen voor het personeelstekort in de kinderopvang. U bent door middel van een raadsbrief d.d. 21 december geïnformeerd over de uitkomsten van dit gesprek.
Door het personeelstekort ontstaan wachtlijsten en kunnen er niet direct nieuwe groepen worden gestart. Daarnaast is in Overvecht op een aantal plekken de groepsgrootte verkleind van maximaal 16 kinderen naar maximaal 12 kinderen vanwege de zorgzwaarte van de groep, dat ook effect heeft op de wachtlijsten.

Nieuwe groepen

Ondanks het personeelstekort starten (in de loop van) dit jaar vijf extra groepen in Kanaleneiland en Leidsche Rijn. Op deze plekken is het gelukt om personeel te werven of breiden bestaande medewerkers hun uren uit. Ook is de fysieke ruimte beschikbaar om uit te breiden. De verwachting is dat hiermee de druk op de wachtlijst verkleind wordt.

Keuze voor alternatieve locatie

We onderzoeken met de aanbieders hoe we het aantrekkelijker kunnen maken voor ouders om een andere voorschoollocatie te kiezen, waar geen wachtlijst is. Ouders kiezen nu vaak voor een specifieke voorschoollocatie, omdat deze het dichtst bij huis is of omdat zij al oudere kinderen hebben die de (voor)schoollocatie bezoeken. Dit terwijl er bij een andere VE-locatie in de buurt soms geen of een kortere wachtlijst is.

Alternatief aanbod kinderen op de wachtlijst

Binnen de gemeente Utrecht is een breed scala aan initiatieven die de (taal)ontwikkeling van jonge kinderen stimuleren. Denk hierbij aan de ouder-kindgroepen, taalthuisbezoeken (taalaanloop) van Taal doet Meer, de moeder/babygroepen, Kidsclub in Overvecht, de Voorleesexpres en vergelijkbare laagdrempelige activiteiten. Team Toeleiding gaat nog actiever inzetten op het begeleiden van ouders op de wachtlijst naar deze initiatieven. Zij trekken hierbij nauw samen op met de verpleegkundige van de Jeugdgezondheidszorg die bij deze kinderen op huisbezoek gaat. Op deze wijze zorgen we ervoor dat kinderen, ook als zij nog niet op de voorschool zitten, gestimuleerd worden in hun (taal)ontwikkeling en ouders tegelijkertijd hun opgroeivragen met andere ouders kunnen delen. Begin februari informeren wij de raad tevens via een aparte raadsbrief over de alle extra inzet rondom het jonge kind.

Onderwijsambassadeurs

In Utrecht is het project Onderwijsambassadeurs succesvol gestart. Onderwijsambassadeurs bieden voor een half of heel schooljaar ondersteuning in een klas, zodat de werkdruk van leerkrachten verminderd. We onderzoeken of dit model ook uitgebreid kan worden naar de voorschool. Zowel voor verlichting van de werkdruk van pedagogisch medewerkers op de groep als voor het opdoen van mooie ervaringen voor de ambassadeurs zelf.

Versterken outreachende aanpak: Team toeleiding in nauw contact met ouders

Team Toeleiding heeft de kinderen in beeld die een indicatie voor de voorschool hebben, maar zich nog niet hebben ingeschreven. De afgelopen jaren hadden de toeleiders met name telefonisch contact met ouders. Zij gaan inzetten op een meer outreachende aanpak en zoeken nog actiever het

contact op met ouders. De toeleiders bekijken hierin per situatie wat er nodig is voor het gezin. Denk aan uitbreiding of effectiever gebruiken van inloopspreekuren, een afspraak op het consultatiebureau of bij ouders thuis. Tijdens dit contact geven de toeleiders informatie over de voorschool en de toegevoegde waarde hiervan op de ontwikkeling van het kind. Ook bespreken ze wat de reden is dat het kind nog niet is aangemeld en denken hierin mee met de ouders. Indien nodig ondersteunen ze hen bij de aanmelding.
Toeleiders hebben veel kennis over de voorschool. Naast het huidige individuele contact met ouders dat zij nu hebben, zullen zij ook aanwezig zijn op plekken in de wijk en stad waar ouders met kinderen uit de doelgroep komen, bijvoorbeeld ouder-kindgroepen waar aandacht is voor de taalontwikkeling. De toeleiders sluiten aan bij de initiatieven die er al zijn om ouders te informeren en te enthousiasmeren voor de voorschool.

Verlagen drempels voorschool
Ieder kind met een voorschoolindicatie moet ook daadwerkelijk deel kunnen nemen. Dit doen we op deze wijze:

Wegnemen financiële drempels
De eerste stap in het verlagen van de financiële drempel is dat de voorschool per 1 januari 2023 gratis is voor kinderen met een indicatie voor de voorschool, waarvan de ouders een U-pas hebben. U bent hierover geïnformeerd door middel van een raadsbrief op 22 november 2022. We verwachten dat dit een positieve invloed heeft op het bereik.

De toeleiders gaan na welke ouders het afgelopen jaar hebben aangegeven om financiële redenen geen gebruik te maken van de voorschool. Zij nemen contact op met deze ouders om te onderzoeken of zij als gevolg van de nieuwe regeling toch gebruik willen maken van VE.

Verkleinen administratieve drempels
Om administratieve drempels te verkleinen is er in iedere wijk een inloopspreekuur waar ouders informatie over en ondersteuning bij aanmelding op de voorschool kunnen krijgen. Aanvullend hierop zijn er in Overvecht en Kanaleneiland inloopspreekuren waar een toeleider, de planner vanuit de aanbieder en De Geldzaak aanwezig zijn om ouders te ondersteunen bij hun inschrijving en vragen rondom aanvragen van kinderopvangtoeslag**.** In de eerste helft van 2023 onderzoeken we samen met de aanbieders wat er verder nodig is om de administratieve drempels te verlagen bij bijvoorbeeld inschrijving. De informatie die de toeleiders ontvangen uit het contact met ouders is hierbij waardevolle input.

Lessen van andere steden: Dag van de voorschool
Naar aanleiding van een toezegging hebben wij onderzocht welke lessen wij vanuit andere steden kunnen leren over het vergroten van het bereik van VE. Amsterdam organiseert al enkele jaren succesvol een dag van de voorschool. Deze dag heeft een positieve invloed op het bereik. In 2023 organiseren wij daarom samen met de aanbieders VE de ‘Dag van de Voorschool’. Tijdens deze dag kunnen ouders op een laagdrempelige manier kennis maken met de voorschool. Ouders krijgen dan bijvoorbeeld een rondleiding op deelnemende voorschoollocaties en kunnen informatie inwinnen over de voorschool. Dit gaan wij alleen doen op de voorschoollocaties waar geen wachtlijsten zijn.

3. Actualisatie Utrechts Kwaliteits Kader (UKK) - (motie/toezegging) *M28 Actualiseer het Utrechts Kwaliteits Kader inclusief kwaliteitsmeting*

Samen met de Universiteit Utrecht is in het voorjaar 2022 gestart met de actualisatie van het Utrechts Kwaliteitskader voor de educatie van het Jonge Kind (UKK) uit 2017. De Universiteit Utrecht heeft namens alle partners de opdracht gekregen om met de kinderopvang en het basisonderwijs het UKK te actualiseren op basis van de laatste wetenschappelijke inzichten en deze te vertalen naar een competentieprofiel voor het werken in de kinderopvang. Het UKK vormt tevens de basis voor kwaliteit- en resultaatafspraken tussen gemeente en aanbieders van voorschoolse educatie en het basisonderwijs. Bij deze actualisatie zijn niet alleen de nieuwe aanbieders van voorschoolse educatie in Utrecht betrokken, maar ook kinderopvang organisaties, het samenwerkingsverband, een aantal

schoolbesturen en betrokkenen bij de gemeente. Ook hebben we gebruik gemaakt van interviews die zijn gehouden met ouders in het kader van het onderdeel UKK en ouders. In dat project is met groepen moeders en een groep vaders in verschillende wijken van de stad gesproken, waaruit blijkt dat vooral gelijkwaardige samenwerking tussen ouders en professionals als belangrijkste aandachtspunt wordt benoemd. Daarnaast is er een klankbordgroep van ouders die meeleest met de actualisatie. In mei is de definitieve tekst klaar en zal de eerste proefdruk van het boekje aan alle partners die hebben bijgedragen aan de actualisatie worden gepresenteerd.
Naast de afronding van de actualisatie zal de Universiteit Utrecht met aanbevelingen komen voor de implementatie van het UKK in de VVE en de kinderopvang. In de nota van uitgangspunten Passende kinderopvang Utrecht vanaf 2024 en in de daarop volgende nadere regel moeten de VE aanbieders zich committeren aan het UKK om de kwaliteit te waarborgen en het gesprek over kwaliteit te blijven voeren binnen de subsidierelatie en in de stad met alle VE partners. Op 4 oktober a.s. organiseren we een themabijeenkomst Jonge Kind waar we het vernieuwde UKK presenteren aan alle partners rondom het jonge kind. We leggen dan tevens de aanbevelingen voor implementatie aan het veld voor, hoe het UKK en het competentieprofiel gebruikt kan worden zowel in uitvoering als voor kwaliteitsmeting en hoe we het UKK actueel houden.

Vervolg
Komende periode werken we met onze partners verder aan de in deze brief genoemde inzet. Daarnaast loopt de voorbereiding op de nieuwe uitvraag vanaf 2024 op basis van de aan u ter besluitvorming voorgelegde Nota van Uitgangspunten Passende Kinderopvang vanaf 2024. We blijven onze inzet continueren waarbij we aansluiten bij het principe van ongelijk investeren in gelijke kansen en ons inzetten om het bereik van de voorschool verder te verhogen. Zodat alle jonge kinderen in de stad een goede start hebben.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlage 1: Bereik cijfers per wijk jaarrapportage 2022

	Bereikpercentage	Percentage in proces	Non-bereik percentage
Binnenstad	77%	23%	0%
Leidsche Rijn	77%	13%	10%
Noordoost	74%	9%	17%
Noordwest	75%	15%	10%
Oost	69%	19%	13%
Overvecht	80%	13%	7%
Vleuten-De Meern	82%	13%	5%
West	73%	16%	11%
Zuid	69%	23%	8%
Zuidwest	68%	23%	7%
Onbekend	25%	62%	13%
Totaal Stad	**74%**	**18%**	**8%**